

Az elméleti-ideológiai világ- és életszemléletről

Pártunk főttkarának a Központi Bizottság júniusi bővített plenáris ülésén elhangzott beszédében az egyik legfontosabb — sokrétű, bonyolult elméleti és gyakorlati következtetéseket magába záró — tétel a világról és az életről alkotott egységes elméleti és ideológiai szemléletre vonatkozik. A tételt alátámasztó eszmék a következőképpen foglalhatók össze. A társadalmi és nemzeti egyenlőségen alapuló társadalmi rend, a szocializmus, különösképpen pedig a kommunizmus megteremti az egységes elméleti-ideológiai világ- és életszemlélet feltételeit. De a kedvező anyagi és társadalmi adottság csupán szálláscsinálója az egységes szemlélet megjelenésének és fejlődésének. A lehetőségeket valósággá kell változtatni — ahogyan az a bővített plenárison elhangzott — „a gazdasági-társadalmi fejlesztés útján, annak révén, hogy a forradalmi párt ideológiai-elméleti munkásságot fejt ki a megelőző társadalmi rendszerek folyamán kialakult régi állapotok, nemkülönben elméleti, ideológiai szemléletek felszámolásáért“. A régi világ- és életszemléletek ellen, a dialektikus materialista forradalmi szemlélet érvényesítéséért vívott harc tartós folyamat. A régi és az új közti küzdelem nem fejeződik be az egységes szemlélet kialakulásával és érvényesülésével, amely maga sem válhat dogmává, ellenkezőleg, állandó változáson és átalakuláson fog átmenni, az általános társadalmi fejlődésnek, a tudományos ismeretek mindenkori színvonalának megfelelően.

Az egységes elméleti, ideológiai világ- és életszemlélet nem valamiféle szellemi uniformizálásként értelmezendő, nem jelenti egyik vagy másik tétel vite nélküli elfogadását. Az ideológiai és elméleti szemlélet egységes jellege megengedi, sőt feltételezi a szellemi folyamatok és jelenségek sokféleségét, változatosságát, az eszmék állandó küzdelmét. De a sokféleség nem téveszthető össze a szocialista társadalmunk eszméitől idegen felfogásokkal vagy magatartásokkal szembeni engedékenységkel; a szemléletek harca „az egységes termelési viszonyok alapján, a tudomány és a kultúra, az emberi megismerés fejlődése alapján bontakozik majd ki, ami állandóan a társadalmi élet, a társadalmi viszonyok tökéletesítésének újabb és újabb útjait tárja majd fel“. Az elmélet, valamint a társadalmi gyakorlat területén „felre kell tennünk mindazt, ami elévült, meg nem felelő, és helyet kell csinálnunk az újnak, tudatosan kell cselekednünk a társadalmi megújulás irányába“.

Mi értendő az „egységes elméleti-ideológiai világ- és életszemlélet“ fogalmán? Íme az első kérdés, amely felvetődik az előtt, aki megkísérli elmélyíteni a fenti gondolatokat. A fogalom tagadhatatlanul a „Weltanschauung“-ra, vagyis a filozófiára utal. Valóban, a marxista filozófia, a dialektikus és történelmi materializmus egységes szemléletet nyújt a világról és az életről. Úgy vélem, nem fölösleges ismételni és hangsúlyozni ezt a megállapítást, hiszen a „Weltanschauung“ elleni különböző színezetű támadások — legyenek azok pozitivisták, egzisztencialisták, strukturalisták vagy más természetűek — szerves részét alkották és alkotják ma is azoknak az irányzatoknak, amelyek a filozófia — és elsősorban a marxista filozófia — „ideológiátlanítását“ tűzték célul maguk elé. Meg kell jegyeznünk, hogy a hazai filozófiai irodalomban is jutottak nyomdafestékhez olyan dolgozatok, tanulmányok, esszék, amelyek — miközben a filozófia szerepéről, tárgyáról, lényegéről értekeztek — vagy megfélekedtek a filozófiának arról a szerepéről, hogy világnézetet nyújt, vagy kimondottan tagadták ilyen szerepét. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy ez az álláspont lehet egy sajátos reakció arra a régebbi nézetre, amely a filozófiát csak világnézetre, „a természet, a társadalom és a gondolkodás fejlődésének legáltalánosabb törvényeire“ szűkítette le. De egyfajta egyoldalúságot nem lehet megszüntetni egy másikat fajta egyoldalúsággal még akkor sem, ha azok ellentétes előjelűek. Tagadni vagy vita tárgyává tenni azt, hogy a filozófia általában, de különösképpen a marxista filozófia, általános világ- és életszemléletet is nyújt, számomra éppúgy nem helyénvaló, mint kizárólag a „Weltanschauung“-ra szűkíteni a filozófiát.

De más szemszögből nézve is fontos kiemelni a marxista filozófia ama tulajdonságát, hogy egy általános világ- és életszemlélet hordozója. Még azok is, akik megkérdőjelezzék a filozófiának ezt a funkcióját, elismerik, hogy az embereknek

van valamiféle általános világ- és életszemléletük. A kérdés az: ha nem a filozófia, akkor melyik szellemi szféra hivatott arra, hogy ilyen szemléletet nyújtson? A kérdésre adható válaszokban nincs nagy választék. Vagy kiiktatjuk a világnézetet az elmélet területéről, és a köztudatba helyezzük, vagy pedig átengedjük azt a vallásnak, az egyetlen olyan tudatformának a filozófián kívül, amely a maga egyetemességével képes betölteni a világnézet szerepét.

De szólhatunk a probléma más szempontok szerinti megközelítéséről is. A dialektikus és történelmi materializmusról mind a „marxológusok”, mind általában a különböző irányzatokhoz tartozó kritikusok elismerik, hogy általános világ- és életszemléletet nyújt, és éppen erre hivatkozva tagadják tudományos jellegét, filozófiai státusát. Bizonyos esetekben egyesek a szándékkal kérdőjelezzék meg a marxista filozófia világ- és életszemlélet jellegét, hogy ezáltal erőteljesebben kiemeljék tudományosságát. Visszatérnek tehát az ideológia és a tudomány elavult és tarthatatlan szembeállításához. A marxista filozófia nem tudomány, hanem filozófia, de olyan filozófia, amely a tudományon alapszik, és ahhoz szervesen kötődik; olyan filozófia, amely minden megnyilatkozásában, tehát világ- és életszemléletként is, szerves és elválaszthatatlan egységben érvényesíti tudományos és ideológiai-axiológiai jellegét.

Kiemelve, hogy szocialista társadalmunkban a dialektikus és történelmi materialista filozófiára az a szerep is hárul, hogy világnézetet nyújtson, egyszersmind úgy véljük, hogy a bővített plenárison elhangzott előadói beszédben az „egységes elméleti-ideológiai világ- és életszemlélet” fogalma nem korlátozódik a filozófiára. A fogalom elemzéséből, a szövegösszefüggésekből nyilvánvalóvá válik, hogy valami mást jelöl, mégpedig az egységes szocialista társadalmi tudatot, a szocialista társadalom szellemi kultúrájának egységét, amelyben a politikai, jogi, etikai, tudományos, művészi, filozófiai tartalmak egységbe szerveződnek. Ezt a szocialista szellemi kultúrát, részleteiben és egészében, átszövi pártunk forradalmi filozófiája.

A szellemi kultúra a társadalmi tudat tárgyiasulása. De az egységes elméleti és ideológiai világ- és életszemlélet fogalma — a művekben tárgyiasult szellemi tartalmak mellett — vonatkozik a szocialista társadalom tagjainak eleven tudatára is. Ilyen megvilágításban az elméleti és ideológiai világ- és életszemlélet azt is jelenti, hogy az emberek tudatából el fognak tűnni — hosszú távon — az ideológiánkkal, életszemléletünkkel összeegyeztethetetlen felfogások, eszmék.

Bár az egységes elméleti-ideológiai világ- és életszemlélet két említett megjelenési módja között szoros összefüggés és kölcsönhatás van, mégis mindegyik rendelkezik viszonylagos autonómiával. Nyilvánvaló, az emberek tudatának megváltoztatása, az új, egységes világ- és életszemlélet általános befogadása különösen bonyolult, nehéz és hosszantartó folyamat eredménye lesz.

A kultúra lényeges oldalai, összetevői — a megismerés, a kommunikáció, az érték és az alkotás. Minden nép szellemi kultúrája felhalmozás eredménye. Az a kijelentés, miszerint az egységes elméleti és ideológiai világszemlélet kialakulása megköveteli az elmúlt társadalmi rendszerek idején keletkezett ideológiák, elméletek elvetését, természetesen csak azokra vonatkozik, amelyek értéktelenek, haladás- vagy értéktelenek. A szocialista kultúra magába olvasztja a múlt haladó hagyományait, s azok mint autentikus értékek tovább élnek és hatnak. Hasonlóképpen jól ismert pártunknak az az álláspontja, miszerint elméletünk nyitott, fogékony az emberi gondolkodás, az egyetemes kultúra új vívmányai iránt. De ha el is vonatkoztatunk a szellemi örökség, a jelenkor értékeinek beolvasztásától, napjaink hazai szellemi termése önmagában is igen változatos.

Maradjunk csak a filozófia területén. A megjelent filozófiai munkák döntő többsége a dialektikus és történelmi materializmus szellemében fogant — bár ennek a gondolkodásmódnak a keretében is jelentkeznek egymástól eltérő vélemények — de keletkeztek és forgalomba kerültek más alapállású művek, köztük spiritualista tartalmúak is. Hogyan viszonyuljunk ezekhez a jelenségekhez az egységes elméleti-ideológiai világ- és életszemlélet tételének a fényében? „Az ellentétek harcának dialektikus törvénye, az ellentmondások, jelentkeznek a szocializmusban is — mondta Nicolae Ceaușescu elvtárs pártunk júniusi bővített plenárisán elhangzott beszédében —, és egy vagy más formában kétségtelenül megnyilvánulnak majd a kommunista társadalomban is. Ellentmondások vannak és lesznek bármilyen társadalomban. Az ellentmondások nem oldhatók fel tagadó viszonylással, hanem csak okaik tanulmányozásával és megértésével, s ezen az alapon tudatos munkálkodással a régi állapotok felszámolásáért és az új bátor előmozdításáért.” Nincs semmi okunk azt feltételezni, hogy a szocializmusban az ellentétek csupán a gazdasági, társadalmi, politikai élet területén nyilvánulnak meg, miközben a szellemi élet azoktól védett

marad. Amint a lét területén is, az ellentmondások nem csupán a múlt „maradványainak” továbbélései, hanem új ellentmondások jelentkeznek és fognak megjelenni a jövőben is, hasonlóképpen a társadalmi tudatban felmerülő ellentmondásokat sem tekinthetjük és kezelhetjük úgy, mint amelyek elavult eszmék, szemléletek visszamaradásából erednek. A tudományos, elméleti, ideológiai tevékenység igen bonyolult folyamat, és hibát követnénk el, ha feltételeznénk, hogy a társadalom gazdasági és szociális alapja minden ízületében egyértelműen és feszültségek nélkül határozza azt meg. Annak ellenére, hogy a szocialista társadalmi lét nem kedvez például a spiritualista gondolkodási áramlatoknak, mégis a tudományban, a filozófiában bármikor megjelenhetnek vitatható eszmék, olyan szemléletek, amelyek kisebb vagy nagyobb mértékben tévesnek bizonyulnak.

Köztudott, hogy a dialektikus és történelmi materializmus hívei iránti elkötelezettségünk nem akadályoz abban, hogy elismerjük: más gondolkodási rendszerekben is születnek jelentős szellemi értékek. Mélységes meggyőződésünk — és ehhez megvan minden alapunk —, hogy világ- és életszemléletünk magasabb rendű bármelyik más világnézethöz képest. De ezt a felsőbbrendűséget a józan tárgyilagossággal kell tekintenünk és értelmeznünk, amellyel pártunk tekinti és értelmezi szocialista társadalmi rendünk felsőbbrendűségét. És ahogyan az utóbbit is csak a gyakorlatban, kézzelfogható eredményekkel, munkával és harcra, nem pedig szavakkal, kinyilatkoztatásokkal lehet és kell bebizonyítani, hasonlóképpen a filozófiai felfogásunk felsőbbrendűségét is csak a létrehozott szellemi értékekkel lehet újra és újra igazolni. Az is tudott dolog, hogy a dialektikus és történelmi materializmus elsajátítása, ismerete és alkalmazása önmagában még nem biztosítja értékes művek alkotását, ahogyan más gondolkodási áramlatok felkarolása sem áthághatatlan akadály szellemi értékek létrehozásában.

Persze senki sem vitatja annak szükségességét, hogy mindenki, aki a filozófia területén dolgozik — hozzáértéssel, tehetséggel, odaadással —, művekkel, egyszerűen eredményekkel bizonyítsa filozófiánk alkotóképességét. Ugyanakkor azonban az egyik ember alkotó tehettsége vagy a másik tehetetlensége nem válhat az általa képviselt gondolkodási irányzat értékmérőjévé. A múltban történtek hibák, értékes alkotásoktól próbálták megfosztani kultúránkat, hivatkozva a szerzők spiritualista vagy politikai szemléletére; e hibák jóvá tévése nem azt jelenti, hogy eszentül el kell hallgatnunk a szóban forgó művek és szerzők világnézeti hiányosságait, még kevésbé azt, hogy ezekből a hiányosságokból erényeket kovácsoljunk. Abból, hogy adott körülmények között helytelenítésnek, megrovásnak, feljelentésnek számított, ha egy műre vagy szerzőjére rámondták, hogy nem marxista, még nem következik, hogy ma, a szellemi alkotások elemzésekor főlősleges dolog az elméleti és módszertani alapállás kiemelése.

Érdekes megemlíteni, hogy publicisztikánkban nemegyszer jelennek meg olyan dogmatizmusellenes állásfoglalások, amelyek szerzői vehemens türelmetlenséget tanúsítanak azokkal szemben, akik nem hajlandók álláspontjukat elfogadni. Nem hiszem, hogy, elismerve a miénktől különböző gondolkodási keretek között létrejött szellemi értékek létét, kötelesek volnánk csupán arra összpontosítani, ami az értékeket egymáshoz közelíti, és lemondani a köztük levő különbségek kiemeléséről. Ellenkezőleg, meggyőződésem, hogy mind tudományos, mind nevelő szempontból nem álláspontunk határozott leszögezése, hanem kontúrjainak elmosása káros. Egy közösség, egy társadalom szellemi kultúrája: szintézis, a különböző eszmei tartalmak rendszerezése, egy ideológia egyesítő szellemében, és nem a tartalmak egyszerű keveréke. Az egységes elméleti-ideológiai világ- és életszemlélet kialakulása s érvényesülése nem egy ideológiai „melting pot” keretei között valósul meg, hanem a tudományosan megalapozott és következetesen humanista forradalmi eszmék és eszmények egyre erőteljesebb, hatékonyabb, alkotó alkalmazásával, minden olyan érték befogadásával, amely összeegyeztethető ideológiáinkkal, átsűrhető annak lényegén.

Az ideológiai és nevelő tevékenység irányításában különösen fontos a bővített plenárison elhangzott beszédnek az a része, amely józan realizmussal jelzi bizonyos zavaros nézetek megjelenését, azokat az aggályokat, amelyek egyesek fejében megfogantak a forradalmi harc távlataival kapcsolatosan. A világhelyzet különös bonyolultsága, az egyes szocialista országokban jelentkező nehézségek kétségkívül hozzájárultak ehhez. Nem először történik meg, hogy a történelem nehéz pillanataiban kételkedések ütnek fel a fejüket, egyesek nem bírnak lépést tartani a forradalmi harcra, és meghátrálnak. Nicolae Ceaușescu elvtárs szerint az ilyen jelenségek annak is tulajdoníthatók, hogy nemegyszer idealizálták a szocialista társadalom fejlődését, azt a hibás benyomást próbálták kelteni, hogy a szocializmus nem ismer nehézségeket, hogy a szocializmusban minden probléma magától, automatikusan oldódik meg, hogy nem lesznek ellentmondások, hogy győzelemről győzelemre hala-

dunk előre. Az ilyen idillikus elképzelést maga az élet cáfolta meg. Bebizonyosodott, hogy a szocializmus felé haladás nem körüli sétához, sokkal inkább egy járatlan úton való előretöréshez hasonló, hogy nagyon sok megoldásra váró probléma, legyőzendő nehézség van, hogy a magasabb rendű szocialista civilizáció megvalósításához határozottságra, lendületre, hozzáértésre, erőfeszítésre, odaadásra és áldozatokra van szükség.

A szellemi jelenségek kutatásakor logikusan jelentkezik az a kérdés, hogy a zavaros nézetek, aggályok lecsapódnak-e a szellemi termelésben, és ha igen, hogyan.

A kérdés sokkal bonyolultabb és fontosabb annál, hogy e sorok írója ez alkalommal mélyrehatóan elemezze. Ideológiai és nevelői tevékenységem gyakorlása közben magam is találkoztam ilyen jelenségekkel, és nem kerülhettem el, hogy véleményt alkossak róluk. Valóban, alkalmam volt tudomást szerezni olyan esetekről, amikor érdektelenség vagy tartózkodás nyilvánult meg a társadalmi és szellemi jelenségek dialektikus és történelmi materialista megközelítésével szemben, amikor eltávolodtak a tudományosságtól, ködös, zavaros szemléleteket részesítettek előnyben. Az ilyen megnyilvánulások rendszerint nem alapoznak átfogó ismeretekre, megfelelő elméleti felkészültségre. Nem vonakodom vitázni egyik vagy másik tétel érvényességéről vagy érvénytelenségéről, hogyha a vita a tárgy ismeretében történik. De a szóban forgó esetekben inkább eleve elfogultságról volt szó, amely rendszerint együtt járt az elméleti-tudományos ismeretek terén mutatkozó hézagokkal és konfúziókkal. Néha az ilyen álláspontok mögött kivehető a spiritualista divatok vonzereje, de rendszerint azok alapos ismerete nélkül.

Egy materialista alapállású elemzés számára, amilyen a bővített plenárison elhangzott előadói beszéd is volt, érthető, hogy a társadalmi lét területén tapasztalható hiányosságok, nehézségek és ellentmondások, ha azokat nem értjük meg, és nem értelmezzük helyesen, aggályokat vehetnek fel azzal az ideológiai szemben, amelytől ez a valóság eredeztetni magát. Mindehhez még hozzájárul, véleményem szerint, hogy a filozófiai vagy álfilozófiai közirásban hibás vagy elhamarkodott eszmefuttatásokat hoznak forgalomba. Csupán egy jelenségre szeretném itt felhívni a figyelmet, lehet, hogy nem éppen a legfontosabbra, amely azonban megfelel a maga gyakoriságával. Szinte „divattá” vált néhány közirónál, hogy nézeteik kifejtését egy, a tárgyukba vágó feltételezett dogmatista nézet visszaverésével kezdik. Olyasmiket írnak, hogy: mélységesen hibás volt az osztálykritériumot a politikai és társadalmi jelenségek elbírálásának kizárólagos meghatározójává tenni; vulgarizálást jelent csupán a gazdasági tényezőkben látni a szellemi jelenségek egyetlen és közvetlen meghatározóját; káros volt az egész társadalmi fejlődést a termelőerők fejlődésére redukálni, és így tovább. Az, aki ismeri a „dogmatikus időszak” ideológiai tevékenységét, jól tudja, hogy az idézett tézisek, az idézett megfogalmazásban nem fordultak elő az akkori ideológiai irodalomban. A felületes zsurnalisztikai megfogalmazások kettős tévedést erősítenek. Először: ha olyasvalamit varrunk a dogmatizmus nyakába, amit a valóságban nem tett, ezzel elvonjuk a figyelmet a dogmatizmus valódi bűneiről és veszélyességéről. Másodsor: ezek a dogmatizmusnak tulajdonított tézisek valóban léteztek, és még ma is hangoztatják őket, de kik? Világ- és életszemléletünk ellenfelei. Ilyen tétélekkel nem a marxizmusban, hanem a marxizmusnak abban a karikatúrájában találkozunk, amelyet ellenfelei kreálnak róla. A pontatlan megfogalmazások semmiképpen sem szolgálják filozófiai propagandánkat.

Az olyanszerű konfúziók, mint amilyeneket Nicolae Ceaușescu elvtárs bírál a bővített plenárison elhangzott beszédében, kedvező talajt teremtenek ideológiánktól idegen felfogások és szemléletek beszívargásának. Túlzás volna azt hinni, hogy a nehézségek, a bonyolult helyzetek okozta irányvesztések egyedüli és mindenkorra érvényes magyarázatot adnak arra, miért van foganatjuk a tudománytalan, irracionalista, misztikus felfogásoknak. Bizonyos azonban, hogy ezek nem idegenek az említett jelenségektől, hogy „egyeseket — közöttük sajnos kommunistákat is — hatalmukba keríthetnek retrográd, misztikus nézetek”.

Az előadói beszéd eszmei realizmusa nemcsak egy adott, de nem kívánt helyzet felismerése és tudatosítása, a kiváltó és meghatározó okok feltárása révén nyilvánul meg, hanem abban is, hogy kijelöli a túlhaladásukat biztosító módszereket és utakat. Az előadói beszéd és más pártdokumentumok szellemében szükségessé vált, hogy a társadalom fejlesztésében minél hathatósabban használjuk azt az óriási lendítő erőt, amelyet a haladó szocialista tudat képvisel, és ugyanakkor az is, hogy óvjuk magunkat az illuminista illúzióktól. Hiába is próbálkoznánk főként a tudat síkján és segítségével megoldani olyan problémákat, amelyek a lét területéhez tartoznak, és csakis gyakorlati beavatkozással, gyakorlati intézkedésekkel oldhatók meg. A társadalomról alkotott felfogásunk alapvető tétele szerint a társadalmi lét határozza meg a társadalmi tudatot; e tétel érvényességét a társadalmi valóság bi-

zonyítja. Azoknak a konfúzióknak a magyarázatában, amelyekről a bővített plenárison szó esett, mint általában „a társadalmi tudat lemaradása a társadalmi lét mögött” jelenségének az értelmezésében nem maradhatunk kizárólag a társadalmi tudat szférájánál, hanem vele egyenlő mértékben — ha nem éppen elsősorban — az egzisztenciális tényezőkre kell tekintettel lennünk. Ugyanezt kell szem előtt tartanunk akkor is, amikor a társadalmi tudat területén tapasztalható lemaradások felszámolásának módzatait keressük. A problémák ilyen megközelítését sugallja az a mód is, ahogyan az előadói beszéd taglalja az egységes elméleti-ideológiai világ- és életszemlélet átalakulását lehetőségéből valósággá. Hiszen szem előtt tartja mind a „gazdasági-társadalmi fejlődést” (a lét területe), mind „a forradalmi párt elméleti-ideológiai tevékenységét” (szellemi tevékenység), „a régi állapotok megszüntetését” (a lét területe) csakúgy, mint a retrográd ideológiák és szemléletek elvetését (a szellemi élet területe).

Mindezzel kapcsolatosan kivételesen fontosnak tartom Nicolae Ceaușescu elvtárs felfogását a szocializmusról mint gazdasági-társadalmi-politikai rendről és mint eszményről. Az előadói beszéd átfogóan elemzi az antikommunista, szocializmus-ellenes támadások értelmét és alaptalanságát, valamint azoknak a tételeknek a tudománytalan, tendenciózus és káros voltát, amelyek vitatják vagy nemkívánatosnak tartják egyik vagy másik ország szocialista fejlődésének útját. Egyes szocialista országok nehézségeiből és bizonyos ott történt eseményekből kiindulva, megpróbálják azt a következtetést levonni, hogy a szocializmus, úgymond, válságba jutott, és nem megfelelő alternatíva a kizsákmányoláson és a tömegek elnyomásán alapuló társadalom helyettesítésére.

Igaz, hogy a szocializmus építésének folyamán, az elért jelentős eredmények mellett elkövettek egész sor hibát, visszaélést, így hazánkban is. Nálunk a párt IX. kongresszusával kezdődően ezeket elemezték, megvitatták, és levonták a szükséges tanulságokat. Az egyik vagy másik szocialista államban jelentkező nehézségeknek „semmi közük vagy nagyon kevés közük van a szocializmushoz. Annál több közük van a kihágásokhoz és hibákhoz, a tudományos szocializmus egyes alapvető elveinek megszegéséhez, egyes általános törvényszerűségek, illetve egyik vagy másik ország konkrét realitásainak semmibe vevéséhez.” Pártunk főtítkára négy éve, a párt- és állami aktíva előtt elmondott beszédében felhívta a figyelmet arra, hogy a szocializmusnak nem kijelentésekkel kell bizonyítania magasabbrendűségét, hanem azzal, hogy a gyakorlatban megoldja a gazdasági és társadalmi kérdéseket, az életből és az emberek tevékenységéből fakadó problémákat. Az ez év júniusában elhangzott előadói beszédben pártunk főtítkára kiemelte azt a tudományosan is alátámasztott tényt, hogy a szocialista országok rövid idő alatt hatalmas eredményeket értek el, hogy „gyakorlatilag bebizonyították a szocializmus felsőbbrendűségét, valamint azt, hogy a szocializmus az egyetlen társadalmi rendszer, amely megnyitja az emberiség útját a társadalmi és nemzeti egyenlőtlenség kiküszöböléséhez, a társadalmi és nemzeti igazságosság hatalomra jutásához”.

A sokoldalúan fejlett szocialista társadalom építéséhez szükséges intenzív, nagyarányú és hozzáértő gyakorlati tevékenységgel együtt szükség van arra — ahogyan pártunk főtítkára mondotta előadói beszédében —, hogy „őrizzük meg állandóan a szilárd meggyőződést a szocializmus és a kommunizmus magasztos eszményeiben”. Ebben a vonatkozásban, úgy vélem, politikai és nevelői tevékenységünkben különösen fontos szerepet játszhat a Nicolae Ceaușescu elvtárs által kidolgozott felfogás: a maga igazi fényében ragyogó szocializmus, az emberséges szocializmus fogalma. Ez a fogalom nagy kifejezőerővel sűríti magába azoknak a következtetéseknek a lényegét, amelyek az előadói beszédnek a szocializmusról szóló fejtegetéseiből adódnak. A maguk valódi fényében és tisztaságában őrizni és érvényesíteni a szocializmus eszméit, irányítani, mozgósítani, alapos tudással és szilárd meggyőződéssel fegyverezni fel a szocializmus gyakorlati megvalósításában részt vevő tömegeket — lényegében ez az elsőrendű feladata az ideológiai politikai-nevelői tevékenységnek. És lehet, hogy nem tévedek, amikor azt állítom: a maga igazi fényében ragyogó szocializmusról alkotott felfogás az egységes elméleti-ideológiai világ- és életszemlélet politikai dimenziója, politikai filozófiája.